

ONTWERP VAN DECREET TOT REGELING VAN BEPAALDE ASPECTEN VAN DUALE OPLEIDINGEN IN HET VOLWASSENENONDERWIJS

Samenvatting

Dit decreet beoogt de invoering van duaal leren in het volwassenenonderwijs.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1.

In 2018 uitten de ministers voor Onderwijs en Werk hun ambitie om duaal leren ook in het hoger onderwijs en in het volwassenenonderwijs te introduceren. Deze ambities werden een concrete beleidsdoelstelling in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 en vervolgens in de beleidsnota Onderwijs en de beleidsnota Werk en Sociale Economie. Daarin werd aangegeven dat een beleidskader en regelgeving voor duaal leren in de twee onderwijsniveaus uitgewerkt zouden worden.

Daarnaast stelt OESO in het Skills Strategy Report (2019) een uitbreiding van het leren op de werkvloer in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs voorop als een strategie om levenslang leren in Vlaanderen te bevorderen. Zowel in de relancenota's 'Edusprong' (15/02/2021) als het VESOC-akkoord 'Alle Hens aan Dek' (14/12/2020) wordt duaal leren in het volwassenenonderwijs vooropgesteld als een strategie om levenslang leren te stimuleren in het post-corona-tijdperk.

2.

In het schooljaar/de academiejaar 2019/2020 financierde het ESF een lerend netwerk en 13 projecten met proeftuinen in 11 hogeronderwijsinstellingen en 6 cvo. Deze projecten hebben verkennend gewerkt rond duaal leren in het hoger onderwijs en het volwassenenonderwijs. In november 2020 werd een tweede ESF-oproep gelanceerd om duaal leren in deze onderwijsniveaus te stimuleren. Er werden 10 projecten voor het hoger onderwijs en 4 projecten voor het volwassenenonderwijs goedgekeurd. Deze projecten lopen in het school-/academiejaar 2021/2022 en kunnen hernomen of uitgebreid worden in het school-/academiejaar 2022/2023.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

In een economische omgeving die gekenmerkt wordt door digitalisering, globalisering, alsmear sneller veranderende technologie en langer wordende loopbanen, is samenwerking tussen Werk en Onderwijs essentieel. Dit erkende het partnerschap tussen de EU en de EU-landen door 'apprenticeships' als één van de strategieën op te nemen in de tienjarenstrategie 'Europa 2020'¹ die doelstellingen formuleerde om slimme, duurzame en inclusieve groei te bereiken. De Europese Commissie nam de

¹ Europese Commissie (2010). EUROPE 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussel. Opgehaald van <https://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>

laatste jaren verschillende initiatieven om apprenticeships – of duaal leren zoals in Vlaanderen bekend - te promoten en stimuleren. Zo is bijvoorbeeld de European Alliance for Apprenticeships ontstaan die onder andere instaat voor het versterken van het imago, de kwaliteit en het aanbod van duaal leren. De inzet van de Europese Commissie op apprenticeships en het uitwerken van de diverse ondersteunende structuren op Europees niveau, motiveerde verschillende Europese landen, en ook Vlaanderen, om deze leerweg uit te bouwen en/of te versterken. Nadat er gedurende drie opeenvolgende schooljaren in het secundair onderwijs proeftuinen hebben gelopen, kreeg duaal leren in 2019 een organieke plaats in de regelgeving van het secundair onderwijs. Duaal leren werd gedefinieerd als “een opleidingstraject, waarbij het aanleren van competenties evenwichtig verdeeld is over een werkplek en een aanbieder duaal leren. Doel is het behalen van een onderwijskwalificatie of – als dat niet lukt – een beroepskwalificatie.” (Codex secundair onderwijs art. 357/2). Duaal leren onderscheidde zich hiermee van het ruime ‘werkplekleren’ dat een range van leeractiviteiten dekt: van observaties op een reële werkplek en gesimuleerde werkplekken in de onderwijsinstelling tot het verwerven van competenties op een reële werkplek.

Werkplekleren is in het secundair volwassenenonderwijs geen onbekende. In het schooljaar 2018/2019 bevatten de gevolgde beroepsopleidingen van 28% van alle cursisten die een certificaat behaald hebben een stage of andere vorm van werkplekleren op een reële werkplek. Een regelgeving en een beleidskader moeten de weg vrijmaken voor duaal leren - de meest intensieve vorm van werkplekleren in het volwassenenonderwijs. Hierbij vormen het reeds gecreëerde draagvlak en de opgedane kennis en ervaring in het kader van duaal leren in het secundair onderwijs een steunpilaar.

Duaal leren moet een tal van voordelen brengen voor alle profielen van cursisten, de centra, ondernemingen en de maatschappij. Op vraag van SYNTRA Vlaanderen bundelde IDEA Consult in een literatuurstudie in het kader van een kosten-batenanalyse van duaal leren in het secundair onderwijs (2020) de voordelen van duaal leren:

- Voor de lerende houdt een duale opleiding in dat hij/zij een kwalitatieve begeleiding krijgt door de onderwijsinstelling en de onderneming en een deel van de te behalen competenties in een arbeidssetting leert. Deze arbeidssetting laat toe dat hij/zij beroep kan doen op de nieuwste technologie, werkmethoden en actuele infrastructuur. Dit verbetert zijn/haar competentieontwikkeling en vergoot zijn/haar motivatie om te leren, inzicht in het type werk dat hij/zij wil doen en netwerk van ondernemingen. Het resultaat is een snellere tewerkstelling van de lerende.
- De onderneming geniet niet alleen van de productieve bijdrage van de lerende op de werkplek maar ook van een rekruteringsvoordeel. De onderneming kan voor de aanwerving van de lerende, hem/haar voldoende leren kennen en zijn/haar competenties mee helpen ontwikkelen wat de aanwervings-, inwerken eventuele ontslagkosten bij een mismatch verlaagt. Knelpuntvacatures kunnen ook sneller ingevuld worden doordat de onderneming de competenties die schaars zijn op de arbeidsmarkt reeds tijdens de duale opleiding bij de lerende kan helpen ontwikkelen. Een ander voordeel voor de onderneming is dat de leercultuur en de innovatiekracht van de onderneming sterker worden. Enerzijds draagt de lerende kennis en inzicht uit de onderwijsinstelling over naar de onderneming en belicht hij/zij nieuwe perspectieven en uitdagingen. Anderzijds verbeteren werknemers die als mentoren een lerende op de werkplek begeleiden hun vaardigheden als opleiders. Ten slotte versterken ondernemingen hun zelfbeeld en imago bij anderen door werkplekken te voorzien en lerenden mee te helpen opleiden – wat volgens ondernemingen hun maatschappelijke verantwoordelijkheid is.

- De onderwijsinstelling kan genieten van een beter imago dankzij de betrokkenheid van ondernemingen en een betere kwaliteit van haar opleidingen. Het laatste wordt gerealiseerd door onder andere:
  - de samenwerking tussen de overheid, ondernemingen, sociale partners en onderwijsinstellingen;
  - de betere aansluiting bij de competentienoden omdat leerkrachten de ontwikkeling op de arbeidsmarkt nauwer opvolgen;
  - de toegang tot de nieuwste apparatuur en up-to-date technologie.
- De voordelen voor de maatschappij zijn een lagere werkloosheid, een betere aansluiting van opleidingen met de noden van de arbeidsmarkt en ontwikkeling van nieuwe technologieën als gevolg van een samenwerking van verschillende werk- en onderwijsactoren. Daarnaast heeft een duale opleiding in het volwassenenonderwijs ook een bredere vormende functie en stelt de cursist in staat om te participeren aan het maatschappelijke leven en zijn competenties verder te ontwikkelen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

Het ontwerpdecreet beoogt het invoeren van duaal leren in het volwassenenonderwijs. Het bevat een aantal autonome bepalingen, naast wijzigingen aan het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van alternerende opleidingen en het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs.

De autonome bepalingen bevatten onder andere:

- de overeenkomsten voor de uitvoering van de duale opleiding en de leervergoeding;
- de erkenningsvoorwaarden voor ondernemingen;
- de kenmerken van de overeenkomst;
- de verbintenissen, rechten en plichten van de partijen;
- de schorsing en beëindiging van de overeenkomst;
- het toezicht op de op de uitvoering van dit decreet.

Deze bepalingen zijn grotendeels overgenomen van het decreet tot regeling van alternerende opleidingen. Zo zorgen we ervoor dat de erkenningsvoorwaarden voor ondernemingen en de rechten en plichten van de partijen dezelfde zijn voor duaal leren in het secundair en volwassenenonderwijs.

Een uitzondering daarop is dat we enkel betaalde overeenkomsten voorzien voor duaal leren in het volwassenenonderwijs (zie artikel 3).

Het ontwerpdecreet voorziet in artikel 3 twee overeenkomsten en twee uitzonderingen:

- een bezoldigde 'overeenkomst van duale opleiding' (betaalde overeenkomst voor de werkplekcomponent) als de duale opleiding gemiddeld op jaarbasis minder dan 20 uur per week op de reële werkplek omvat;
- een bezoldigde overeenkomst van duale opleiding conform aan het socialezekerheidsstatuut van leerling in het kader van een alternerende opleiding, hierna 'overeenkomst van duale opleiding statuut' genoemd (betaalde overeenkomst voor de onderwijsinstellings- en werkplekcomponent) als de opleiding gemiddeld op jaarbasis minstens 20 uur per week op de reële werkplek omvat en als aan de overige voorwaarden van het statuut leerling in alternerende opleiding wordt voldaan.

Voor de specifieke situatie van cursisten tewerkgesteld in een onderneming met een arbeidsovereenkomst, waarbij de werkplekcomponent uitgevoerd wordt in diezelfde onderneming tijdens de in de arbeidsovereenkomst bepaalde arbeidstijd, is een

overeenkomst van duale opleiding zonder leervergoeding mogelijk. Dit ongeacht het gemiddeld aantal uren per week op de reële werkplek.

Omwille van de specifieke situatie van de non-profit sector is naast de bovenstaande overeenkomsten van duale opleiding in het volwassenenonderwijs ook uitzonderlijk een deeltijdse arbeidsovereenkomst mogelijk.

De verwachting is dat een intensief traject van gemiddeld minstens 20 uur per week op de reële werkplek voor de meeste cursisten niet haalbaar is. Net als in het secundair onderwijs voorzien we evenwel een mogelijkheid tot opbouw van sociaalzekerheidsrechten (verzekering voor arbeidsongevallen en beroepsziekten, betaalde jaarlijkse vakantie, ziekte-uitkeringen/geneeskundige verstrekkingen, tijdelijke werkloosheidsuitkering, verkorte BIT, pensioenen) via de 'overeenkomst duale opleiding statuut' voor de cursisten die wel een intensief traject lopen. Hoewel de meeste cursisten reeds rechten zullen ontlenen uit een ander statuut (werkende, werkzoekende, ...) is dit net niet het geval voor bv. studenten. Zij zijn in het bijzonder gebaat bij deze overeenkomst. Het zorgt enerzijds voor gelijkberechtiging van cursisten in het volwassenenonderwijs met leerlingen in het secundair onderwijs. Anderzijds kan het een push zijn voor de cvo om in het kader van levenslang leren, upskilling en reskilling, intensieve beroepskwalificerende opleidingen met een groot aandeel werkplekcomponent aan te bieden.

Voor de beide overeenkomsten wordt een leervergoeding voorzien. De hoogte en manier van berekenen van de vergoeding zal bij besluit van de Vlaamse Regering geregeld worden.

Gezien de eigenheid van het volwassenenonderwijs, de onbekendheid over de opleidingen die duaal zullen worden aangeboden en het type cursisten dat hiervoor zal kiezen, wordt een evaluatie voorzien die nagaat of de gekozen overeenkomsten beantwoorden aan de behoeften van duaal leren in het volwassenenonderwijs.

Artikel 9 tot en met artikel 25 bepalen de kenmerken van de overeenkomst, met name de overeenkomst van duale opleiding en de overeenkomst van duale opleiding statuut, de verbintenissen, rechten en plichten van de partijen, de schorsing en de beëindiging. Deze artikelen werden overgenomen van de overeenkomsten die gebruikt worden voor duaal leren in het secundair onderwijs wat zorgt voor uniformiteit voor ondernemingen. Ondernemingen, cursisten en cvo hebben gelijkaardige rechten en plichten als voor duaal leren in het secundair onderwijs. Dit garandeert een uniform kader voor duaal leren: de kwaliteitsaspecten van duaal leren in het secundair onderwijs worden doorgetrokken naar het volwassenenonderwijs.

Het toezicht op dit decreet (artikel 26) wordt uitgeoefend door de Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie.

De artikelen 27 tot en met 29 regelen de bepalingen over verwerking van persoonsgegevens.

Dit decreet voert wijzigingen door aan diverse regelgevingen in de artikelen 30 tot en met 39.

Artikel 30 voegt dit decreet toe aan de lijst met regelgeving waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie bevoegd is. Aangezien deze dienst ook de toezichtsbevoegdheid krijgt over duaal leren in het secundair onderwijs (cfr. art. 39) wordt via deze bepaling ook het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen toegevoegd aan die lijst.

De artikelen 31 tot en met 35 voeren wijzigingen door aan het decreet volwassenenonderwijs van 15 juni 2007. In artikel 31 wordt een definitie aan het decreet betreffende het volwassenenonderwijs toegevoegd voor 'duale opleiding'. De definitie is gebaseerd op de definitie in de startnota duaal leren in het volwassenenonderwijs die goedgekeurd werd op 24 mei 2019 door de Vlaamse Regering en bevat dezelfde elementen als de definitie voor duaal leren in het secundair onderwijs (artikel 12, 3° in het decreet van 30 maart 2018 betreffende duaal leren en de aanloopfase). De definitie onderscheidt duaal leren van alle andere vormen van werkplekleren zoals stage en gesimuleerde werkplekken in de onderwijsinstelling.

Daar waar de bovengenoemde startnota duaal leren in het volwassenenonderwijs nog sprak van minstens 1/3 van de lestijden op de werkplek, wordt het aandeel van de werkplekcomponent bijgesteld naar minstens 50% van de lestijden in een opleiding (artikel 32). Een dergelijk aandeel van de werkplekcomponent is in lijn met de geleerde lessen met betrekking tot het aandeel van de werkplekcomponent in de ESF-projecten, de huidige praktijk in het secundair onderwijs, diverse adviezen en met de internationaal vooropgestelde grenswaarden (o.a. de aanbeveling van de Europese Raad van 15 maart 2018 in het European Framework for Quality and Effective Apprenticeships). De Vlaamse Regering kan afwijkingen van dit minimumaandeel uitzonderlijk op niveau van het opleidingsprofiel goedkeuren.

In artikel 32 wordt ook bepaald dat de Vlor voortaan enkel voor opleidingsprofielen die niet gebaseerd zijn op een erkende beroepskwalificatie advies moet leveren. Dit omdat de erkende beroepskwalificaties reeds vastgelegd zijn in de besluiten van de Vlaamse Regering die de beroepskwalificaties erkennen. De inhoud van de beroepsopleiding is daarin dus al bepaald waardoor een Vlor-advies nog weinig meerwaarde kan bieden.

In artikel 33 wordt bepaald dat de Onderwijsinspectie en het Departement Werk en Sociale Economie gezamenlijk het kwaliteitstoezicht zullen uitvoeren voor de duale opleidingen. Een dergelijk kwaliteitstoezicht werd ook voorgesteld in de startnota duaal leren in het volwassenenonderwijs en is naar analogie met duaal leren in het secundair onderwijs.

Een duale opleiding moet door het cvo volledig aangeboden worden binnen drie opeenvolgende schooljaren (artikel 34). Een redelijke begrenzing van de periode waarin de duale opleiding volledig aangeboden moet worden, moet ervoor zorgen dat de cursist, de onderneming en het cvo de voordelen van duaal leren ten volle kunnen oogsten. De cvo moeten in de communicatie over duaal leren naar cursisten duidelijk maken dat zij het engagement moeten aangaan om de volledige opleiding te volgen. De cursist sluit de overeenkomst, waarin het opleidingsplan voor de volledige opleiding opgenomen wordt, met de bedoeling de duale opleiding binnen drie opeenvolgende schooljaren te voleindigen. De cursist kan evenwel opeenvolgende overeenkomsten met verschillende ondernemingen sluiten om zijn opleidingsplan uit te voeren (zie ook artikel 6).

Het cvo kan nagaan of de cursist gemotiveerd is en over de nodige (start)competenties beschikt om de duale opleiding tot een goed einde te brengen om vroegtijdige uitstroom en de bijhorende teleurstelling bij de werkplek, het cvo en de cursist te vermijden.

Het centrumreglement bepaalt in het kader van duaal leren dat de cursist zich naar alle mogelijke maatregelen schikt die het cvo neemt om de werkplekcomponent ononderbroken invulling te geven (artikel 35).

Een cvo kan een duale opleiding inrichten enkel indien het over de onderwijsbevoegdheid voor het studiegebied van de betreffende opleiding beschikt. In tegenstelling tot duaal leren in het secundair onderwijs wordt er geen bijkomende aanvraagprocedure voor de toekenning van onderwijsbevoegdheid voor duale opleidingen ingevoerd. Dit is niet nodig aangezien de centra in de aanvraag voor de onderwijsbevoegdheid voor een of meerdere studiegebieden in het secundair volwassenenonderwijs in een bepaalde vestigingsplaats de maatschappelijke regionale behoefte en de overeenstemming met de capaciteit en de visie van het cvo moeten aantonen. Daarnaast wordt in de opleidingsprofielen bepaald of de opleiding duaal ingericht kan worden.

Artikel 36 tem artikel 39 bevatten wijzigingen aan het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen en hebben tot doel de samenstelling en de bevoegdheden van het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen aan te passen zodat zij ook voor duaal leren in het volwassenenonderwijs bevoegdheden krijgen, vergelijkbaar met duaal leren in het secundair onderwijs. Artikel 39 wijzigt de toezichtbepaling. Voorliggend ontwerpdecreet creëert de opportuniteit om de toezichtbepaling voor duaal leren in het secundair onderwijs te aligneren met de toezichtbepaling voor duaal leren in het volwassenenonderwijs zoals geregeld in artikel 26. Deze formulering wordt ook gehanteerd in gelijklopende bepalingen in andere regelgevingen waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie bevoegd is.

Impactanalyse

Het kind- en jongereneffectrapport (JoKER) werd afzonderlijk aan deze memorie uitgewerkt en voorgelegd aan het Departement Cultuur, Jeugd en Media. De soorten duale overeenkomsten die in dit voorontwerp van decreet geregeld worden hebben voor jongeren in duale opleidingen een impact op de opbouw van socialezekerheidsrechten en het al dan niet ontvangen van een leervergoeding en de hoogte ervan.

De voorgestelde overeenkomsten hebben een positieve impact op de kansen van jongeren in een duale opleiding in het volwassenenonderwijs. Voor een meer uitgebreide bespreking hiervan verwijzen we naar de JoKER als bijlage.

Het voorliggende voorontwerp van decreet bevat maatregelen, die voor cursisten een verdere vooruitgang betekenen op het gebied van recht op en toegang tot het onderwijs in Vlaanderen (art. 24 Grondwet).

De voorgestelde maatregelen hebben geen budgettaire impact.

Implementatie

Inwerkingtreding en uitvoering

Het voorliggende voorontwerp van decreet treedt in werking op 1 september 2022. De cvo zullen vanaf dan duale opleidingen kunnen aanbieden. In het voorjaar van 2022 zullen de administraties, de cvo, ondernemingen en sectoren voldoende tijd hebben om de nodige voorbereidingen te treffen. Enkel voor de artikels rond het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen is een eerdere inwerkingtreding (10 dagen na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad) aangewezen om reeds de nodige acties te kunnen ondernemen om ondernemingen te informeren, te ondersteunen en te mobiliseren om het aanbod aan werkplekken voor duaal leren in het volwassenenonderwijs kwantitatief en kwalitatief te versterken en ondernemingen te erkennen.

Bij de implementatie gebeurt de communicatie:

- via wijzigingen in diverse omzendbrieven van het volwassenenonderwijs;
- via communicatiekanalen die doelgroepgericht en per onderwijsniveau info verspreiden (bv. Schooldirect en nieuwsbrief voor het volwassenenonderwijs);
- naar de ondernemingen via het Vlaams Partnerschap Duaal leren, de sectorale partnerschappen en het Departement Werk en Sociale Economie.

Handhaving en toezicht

Het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen, de Onderwijsinspectie en de Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie houden toezicht op de naleving van de verschillende maatregelen in dit decreet.

Monitoring en evaluatie

De organisatie van de duale opleidingen zal gemonitord worden door het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen. Hiertoe zullen de centra in het registratiesysteem DAVINCI de nodige gegevens met betrekking tot duaal leren kunnen registreren. De gegevens met betrekking tot de werkplekcomponent van duaal leren (waaronder de erkenningsaanvragen, de overeenkomst en de leervergoeding) worden gemonitord door het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

C. Totstandkomingsprocedure

Er gingen een aantal stappen vooraf aan de uitwerking van dit ontwerpdecreet: de startnota duaal leren in het volwassenenonderwijs (2019), de adviezen van Vlor en SERV (2018), de resultaten en de aanbevelingen van ESF-projecten (2019-2020) en de Vlor-SERV-overlegplatformen waarin de startnota werd besproken (2019-2020). De algemene contouren van duaal leren in het volwassenenonderwijs en mogelijke overeenkomst werden besproken met het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, de klankbordgroep sectoren, de onderwijsverstrekkers van het volwassenenonderwijs en de SERV.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het decreet valt enkel onder de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap.

E. Toelichting bij de adviezen

De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gaf advies op 12 juli 2021, de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) op 7 september 2021 en het Vlaams Partnerschap Duaal Leren (VPDL) op 9 september 2021. De elementen uit de adviezen worden hieronder kort besproken.

Zowel de Vlor, de SERV als het VPDL benadrukken dat het invoeren van duaal leren in het volwassenenonderwijs een opportuniteit is voor cursisten in het kader van levenslang leren.

- De adviesverstrekkers vragen aandacht voor de definitie van duaal leren in relatie tot werkplekleren. De richtlijnen voor werkplekleren in het secundair volwassenenonderwijs worden met dit doel aangepast en gepubliceerd op de website van de Vlaamse overheid, inclusief de modelovereenkomsten voor de verschillende vormen van werkplekleren.

- Met betrekking tot de overeenkomsten vragen de SERV en het VPDL te onderzoeken of éénzelfde opleidingstraject bij verschillende ondernemingen kan plaatsvinden. Het VPDL bekijkt momenteel deze mogelijkheid voor duaal leren in het secundair onderwijs, deze bevindingen kunnen richtinggevend zijn voor het volwassenenonderwijs.

De Vlor en het VPDL benadrukken de noodzaak van het flexibel kunnen schakelen tussen trajecten en overeenkomsten. Artikel 21 van het voorontwerp van decreet komt hieraan tegemoet door het voorzien van verschillende beëindigingsmogelijkheden van de overeenkomst. De af te sluiten overeenkomst volgt uit de beschikbare tijd voor de werkplekcomponent en past zich als dusdanig aan de individuele situatie aan.

De verschillende adviesorganen delen met de Vlaamse Regering de nood aan eenvoud en transparantie van en een goede infodeling over de verschillende soorten overeenkomsten en hun (sociaalrechtelijke) implicaties voor de cursist, het cvo en de onderneming. Daartoe wordt een website en helpdesk binnen het Departement Werk en Sociale economie voorzien. Ook het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen, waarin onderwijsverstrekkers en sociale partners zijn vertegenwoordigd, hebben het informeren over duaal leren als decretale taak en zijn fora waarop aandachtspunten uit het werkveld kunnen gesignaleerd worden. De overeenkomsten zullen gemonitord worden om tegemoet te komen aan de bezorgdheid over het effect van de leervergoeding op het afsluiten van overeenkomsten en de beschikbaarheid van werkplekken (cf. mogelijke verdringing over onderwijsniveaus heen). De hoogte van de leervergoeding is voorwerp van het uitvoeringsbesluit dat aan de adviesverstrekkers zal worden voorgelegd.

De Vlor vraagt om te onderzoeken of de opbouw van sociale zekerheidsrechten ook kan voor andere overeenkomsten dan de overeenkomst duaal leren statuut. Het federale statuut 'leerling in alternerende opleiding' garandeert echter rechtenopbouw dankzij de aanzienlijke werkplekcomponent en de daaruit volgende gelijkstelling met de werknemers. De SERV vraagt voorts aandacht voor de federale arbeidsongevallenverzekering en gelijke spreiding van de lasten ervan over onderneming en cvo. Drempels in de uitvoering met de federale overheid zullen door de administraties en het VPDL worden opgenomen.

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden voor ondernemingen stelt de SERV voor het onberispelijk gedrag van de mentor (via uittreksel uit strafregister) als erkenningsvoorwaarde te schrappen. Ook in het VPDL gaan stemmen op om dit enkel te verplichten wanneer het om begeleiding van minderjarige cursisten gaat. Er wordt echter gekozen voor gelijkvormigheid van de erkenningsvoorwaarden voor ondernemingen in het secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs. Bovendien dienen ook lesgevers in cvo hun onberispelijk gedrag aan te tonen. Een andere erkenningsvoorwaarde betreft het verplicht volgen van de mentoropleiding door de mentor. De Vlor stelt voor om het volwassenenonderwijs een rol te laten spelen in het aanbieden van mentoropleidingen. De pedagogische begeleidingsdiensten kunnen de aanpassing van de module 'Mentor op de werkvloer' – een uitbreidingsmodule voor een aantal opleidingen – voordragen aan de Vlaamse Regering, waarin extra ingezet zou worden op de competenties 'begeleiden' en 'evalueren' voor duaal leren.

- De SERV vraagt een grotere en explicietere betrokkenheid van en afstemming met de arbeidsmarktpartners (vooral sectoren) op vlak van de ontwikkeling van het aanbod. In deze Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat beroepssectoren samen met de pedagogische begeleidingsdiensten beslissen of een opleiding duaal ingericht kan worden en zo ja, wat het minimumaandeel van de werkplekcomponent is in de opleiding. Deze betrokkenheid zal vastgelegd worden in een wijziging van het uitvoeringsbesluit betreffende de organisatie van het opleidingsaanbod in het volwassenenonderwijs.

- De SERV is verheugd dat de grens om te spreken van duaal leren in het volwassenenonderwijs gelegd is op minstens 50% van de opleidingstijd. De Vlor vraagt daarentegen dat het minimumaandeel van de werkplekcomponent verlaagd wordt naar 40% om de planlast van de aanvragen voor afwijkingen te verminderen.
 Zoals aangegeven in deze Memorie van Toelichting bij artikel 31 is een minimumaandeel van 50% in lijn met de internationaal vooropgestelde grenswaarden (o.a. de aanbeveling van de Europese Raad van 15 maart 2018 in het European Framework for Quality and Effective Apprenticeships), de ervaringen van de afgeronde ESF-projecten en de huidige praktijk in duaal leren in het secundair onderwijs. Daarom is het niet wenselijk om het minimumaandeel van de werkplekcomponent te verlagen.

- De Vlor pleit enerzijds voor middelen voor de uitrol van duaal leren in het volwassenenonderwijs en anderzijds voor een uitbreiding van de gesloten enveloppe voor het volwassenenonderwijs zodat cvo duurzaam duale trajecten kunnen ontwikkelen. Daarbij aansluitend waarschuwt de Vlor dat de bepaling dat cvo duale opleidingen volledig dienen aan te bieden binnen drie opéénvolgende schooljaren een drempel kan vormen voor cvo om duale opleidingen aan te bieden. Ze lopen namelijk het (financieel) risico dat de groepsgrootte in een duale opleiding doorheen het traject te klein zou worden. Het VPDL pleit voor een pragmatische aanpak hierin.
 Het ESF heeft reeds twee oproepen (in 2019 en in 2021) gelanceerd om duaal leren in het volwassenenonderwijs (en het hoger onderwijs) te stimuleren. Wat de duurzame organisatie van duaal leren betreft, is het financieringssysteem in het volwassenenonderwijs zo opgebouwd dat centra die duale opleidingen zullen organiseren in veel gevallen een verhoogde financiering zullen genereren. Voor elke cursist die het certificaat in een duale opleiding zal behalen, zal het cvo een kwalificatiebonus genereren. Daarnaast zullen de cursisten in duale opleidingen vaak extra wegen in de financieringspunten (bv. cursisten zonder diploma secundair onderwijs en werkzoekenden). Hierdoor zal de financieringsparameter 'gemiddelde klasgrootte' ook minder zwaar wegen. Desalniettemin kunnen cvo erover waken dat de klasgrootte in de trajecten die duaal georganiseerd worden, voldoende groot is. Dit is ook zo in de trajecten die bv. in contactonderwijs, afstandslernen of werkpleklernen georganiseerd worden.

- De Vlor adviseert dat alle opleidingen gebaseerd op een beroepskwalificatie duaal ingericht moeten kunnen worden. De Vlor vraagt om, indien op dit advies niet ingegaan wordt, de planlast die gepaard gaat met de actualisatie van de opleidingsprofielen in het kader van duaal leren te minimaliseren. Aangezien duaal leren onderwijs en werk samenbrengt, is het essentieel dat de beroepssectoren en de pedagogische begeleidingsdiensten gezamenlijk tot een beslissing komen over de verschillende aspecten van duaal leren in de opleidingen gebaseerd op een beroepskwalificatie. De ontwikkeling en de actualisatie van de opleidingsprofielen biedt hiertoe een uitgelezen forum. De actualisatie of ontwikkeling van de opleidingsprofielen wordt minstens twee

keer per jaar georganiseerd waardoor in steeds meer opleidingen gebaseerd op een beroepskwalificatie duaal leren mogelijk zal kunnen zijn en er altijd maar gemakkelijker op de regionale en lokale behoeftes ingespeeld zal kunnen worden. AHOVOKS zal een inhaalbeweging doen voor de actualisatie en ontwikkeling van de opleidingen geselecteerd voor duaal leren door de pedagogische begeleidingsdiensten en de beroepssectoren. Deze inhaalbeweging zal zodanig uitgewerkt worden, dat de planlast voor de betrokken partijen minimaal gehouden wordt maar toch zo veel mogelijk van de geselecteerde opleidingen duaal ingericht zullen kunnen worden vanaf september 2022.

- De Vlor wijst op de nood van een instrument om cursisten te screenen om een mismatch tussen de cursist en de opleiding te vermijden. De SERV vindt het eveneens belangrijk dat een cvo nagaat of de cursist gemotiveerd is en over de nodige (start)competenties beschikt en stelt bijkomend aangepaste opleidingsbegeleiding voor.
Cvo kunnen vrijblijvend beroep doen op de expertise rond het screenen van lerenden en de beschikbare screeningstools die uitgetest werden door de ESF-projecten. Als een cursist onvoldoende arbeidsrijp is kan het cvo hem of haar een ander traject voorstellen of aanraden om ter ondersteuning een geletterdheidsmodule 'Regie over het eigen leren' te volgen. Via deze module kan de cursist bepaalde competenties aanscherpen vooraleer hij of zij naar een duaal traject overstapt.
- De Vlor wil de decretale mogelijkheid voor een Vlor-advies behouden, wanneer de door de pedagogische begeleidingsdiensten en VOcvo gezamenlijk ontwikkelde opleidingsprofielen niet in consensus met AHOVOKS worden ingediend bij de overheid.
De vertegenwoordigers van de pedagogische begeleidingsdiensten en van de cvo zijn betrokken in de gehele ontwikkelprocedure van de opleidingsprofielen. De Vlor kan op vrijwillige basis steeds advies geven over de opleidingsprofielen die gebaseerd zijn op een erkende beroepskwalificatie.
- De Vlor vraagt om een tijdelijke onderwijsbevoegdheid om les te geven in een bedrijf, gekoppeld aan de duur van het duale opleidingsproject, mogelijk te maken. Dat is momenteel onmogelijk als de vestigingsplaats (gemeente) van het bedrijf niet overeenkomt met die van het cvo.
In een duale opleiding is het de opdracht van de onderneming om de cursist competenties op de werkplek aan te leren. Cvo kunnen wel korte observatieactiviteiten organiseren in de ondernemingen. Hierdoor is een uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid om (beperkt) les te geven op de werkplek in het kader van duaal leren niet nodig. Daarnaast zou een dergelijke uitbreiding ertoe kunnen leiden dat duale trajecten te bedrijfsspecifiek worden en bijgevolg niet met overheidsmiddelen gefinancierd kunnen worden. Een ander gevolg zou kunnen zijn dat meer cvo in dezelfde regio onderwijsbevoegdheid krijgen voor hetzelfde studiegebied wat het aanbod van het volwassenenonderwijs zou kunnen versnipperen en tot meer concurrentie tussen cvo zou kunnen leiden.

Wijzigingen in het voorontwerp van decreet en in het ontwerp van de Memorie van Toelichting

Naar aanleiding van de onderhandelingen met de sociale partners in onderwijs werden het artikel 3 in het ontwerpdecreet en de toelichting rond de onderwijsbevoegdheid in deze Memorie van Toelichting verduidelijkt.

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. 2021/57 gegeven op 20 juli 2021. Met dit advies werd als volgt rekening gehouden:

- 'De gevraagde gegevens' in artikel 13 van het voorontwerp van decreet werden gespecificeerd.
- De termijn van bewaring 'zo lang als nodig' in artikel 29 van het voorontwerp van decreet werd gespecificeerd.
- De inleiding bij hoofdstuk 5 in deze Memorie van Toelichting werd hierop aangepast.

Daarnaast werden een aantal technische rechtzettingen uitgevoerd aan het voorontwerp van decreet en deze Memorie van Toelichting ter verduidelijking van het toepassingsgebied van de overeenkomsten.

Ook omwille van een op 16 juli 2021 door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde wijziging van het uitvoeringsbesluit van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen, werd deze Memorie van Toelichting aangepast. Door de wijziging van het uitvoeringsbesluit worden de taken die oorspronkelijk aan de VDAB waren toegekend, nu toegewezen aan het Departement Werk en Sociale Economie. Dit vereiste een wijziging van het artikel 8 en artikel 38 van deze Memorie van Toelichting.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Behoeft geen toelichting.

Hoofdstuk 2. Algemene bepalingen

Artikel 2. Artikel 2 definieert een aantal begrippen die worden gehanteerd in het decreet. Verschillende begrippen (bv. mentor, onderneming, opleidingsplan, werkplek, sectoraal partnerschap, Vlaams Partnerschap Duaal Leren) komen ook terug in het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen voor het secundair onderwijs. Er is over gewaakt dat de begrippen in beide regelgevingen op dezelfde manier gedefinieerd zijn zodat duaal leren in het volwassenenonderwijs maximaal wordt afgestemd op duaal leren in het secundair onderwijs. Zo is er een grote transparantie voor de ondernemingen en de lerenden die in duaal leren geïnteresseerd zijn.

Artikel 3. De cursisten die een duale opleiding volgen sluiten hiervoor een overeenkomst met een onderneming en een cvo. Er wordt gekozen voor een tripartite overeenkomst enerzijds omdat de cursist het voorwerp van de overeenkomst is en anderzijds omdat de opleiding een samenhangend geheel vormt van twee componenten (onderwijs in het cvo en opleiding op de werkplek), georganiseerd door twee actoren; zo ontstaat er tussen alle actoren wederzijdse rechten en plichten bij de uitvoering van de overeenkomst.

Er zijn 2 soorten betaalde overeenkomsten mogelijk om de duale opleiding uit te voeren.

Deze overeenkomsten zijn:

- een bezoldigde overeenkomst duale opleiding als de duale opleiding gemiddeld minder dan 20 uur per week op de reële werkplek omvat, zonder rekening te houden met wettelijke feest – en vakantiedagen;
- een bezoldigde overeenkomst duale opleiding statuut (voluit: een overeenkomst van duale opleiding conform aan het socialezekerheidsstatuut van leerling in het kader van een alternerende opleiding), als de duale

opleiding gemiddeld minstens 20 uur per week op de reële werkplek omvat en als aan de overige voorwaarden van het statuut leerling in alternerende opleiding wordt voldaan.

De breuklijn tussen de overeenkomst duale opleiding statuut en de overeenkomst van duale opleiding wordt gelegd op gemiddeld 20 uur per week op de reële werkplek omwille van het socialezekerheidsstatuut van leerling in het kader van een alternerende opleiding². Ook volwassenen komen in aanmerking voor dit statuut. Cursisten vallen onder dit statuut als ze aan alle volgende zes voorwaarden voldoen:

- De opleiding bestaat uit een deel dat uitgevoerd wordt op de werkvloer, en een deel dat uitgevoerd wordt op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van een onderwijs- of opleidingsinstelling. Deze twee onderdelen beogen samen de uitvoering van één enkel opleidingsplan, zijn daarom op elkaar afgestemd en wisselen elkaar geregeld af.
- De opleiding leidt tot een beroepskwalificatie.
- Het deel dat uitgevoerd wordt op de werkvloer voorziet op jaarbasis een gemiddelde arbeidsduur van minstens 20 uur per week, zonder rekening te houden met de feest- en vakantiedagen.
- Het deel dat uitgevoerd wordt op initiatief en onder de verantwoordelijkheid van een onderwijs- of opleidingsinstelling, omvat op jaarbasis minstens 240 uren voor de jongeren die onderworpen zijn aan de deeltijdse leerplicht en minstens 150 uren voor de jongeren (en volwassenen) die niet onderworpen zijn aan de leerplicht. Het aantal uren kan hierbij berekend worden naar rato van de totale duur van de opleiding. De lestijden waarvoor de cursist eventueel van een vrijstelling geniet die is toegekend door de voormelde onderwijs- of opleidingsinstelling, zijn begrepen in de 240 of 150 uren.
- De beide delen van de opleiding worden uitgevoerd in het kader van, en worden gedekt door, één enkele overeenkomst waarbij de onderneming en de cursist betrokken partij zijn. De opleiding kan worden uitgevoerd in het kader van meerdere opeenvolgende overeenkomsten, op voorwaarde dat de minima van de opleidingsuren binnen de onderwijs- of opleidingsinstelling het bovengenoemd aantal bereiken en het volledige traject, dat bestaat uit verschillende opeenvolgende overeenkomsten, gegarandeerd en gecontroleerd wordt door de operator die verantwoordelijk is voor de opleiding.
- De hierboven bedoelde overeenkomst voorziet een financiële bezoldiging voor de cursist die ten laste is van de onderneming en die beschouwd moet worden als loon.

In die gevallen waarbij werkende cursisten de werkplekcomponent van de duale opleiding kunnen vervullen bij de eigen onderneming is het afsluiten van de overeenkomst van duale opleiding mogelijk, ongeacht het aantal uren op de reële werkplek, evenwel zonder leervergoeding. Het gaat om cursisten, tewerkgesteld in een onderneming met een niet geschorste arbeidsovereenkomst (dus niet ingeval van tijdskrediet of onbetaald verlof) die de werkplekcomponent uitvoeren in diezelfde onderneming, tijdens de in de arbeidsovereenkomst bepaalde arbeidstijd. De relatie tussen de cursisten en de werkgever wordt dan beheerst door de arbeidsovereenkomst en het arbeidsrecht. De verloning valt volledig binnen de wilsautonomie van de beide partijen in de arbeidsovereenkomst (werkgever en werknemer). Zij kunnen bepalen dat het loon wordt uitbetaald, al dan niet verminderd.

---

² Zie artikel 1bis van het koninklijk besluit van 28 november 1969 tot uitvoering van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders.

Cursisten kunnen uitzonderlijk een deeltijdse arbeidsovereenkomst sluiten met een onderneming uit de non-profitsector waarvoor de vermindering in het kader van de Sociale Maribel geldt. De opsomming van de paritaire comités en subcomités wordt vermeld in artikel 1,1° van het Koninklijk Besluit van 18 juli 2002 houdende maatregelen met het oog op de bevordering van de tewerkstelling in de non-profitsector. Het gaat hier enkel om werkplekken in Vlaanderen en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze deeltijdse arbeidsovereenkomst wordt bipartite tussen onderneming en cursist opgesteld en valt onder de arbeidswetgeving. Ook bij deze overeenkomst wordt het opleidingsplan door het cvo opgesteld in overleg met de onderneming en door het cvo aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren bezorgd.

Het opleidingsprofiel kent een vast aantal lestijden, waarvan minstens de helft op de werkplek wordt uitgevoerd om in aanmerking te komen voor duaal leren. Het tempo waarin het opleidingsprofiel wordt doorlopen verschilt van cursist tot cursist. Ook het soort overeenkomst per individu zal afhangen van de organisatie van de opleiding door het cvo en de beschikbaarheid van de cursist. In tegenstelling tot het secundair onderwijs zijn cursisten immers niet noodzakelijk voltijds beschikbaar. Naar alle waarschijnlijkheid leent de overeenkomst duale opleiding zich beter tot gebruik voor duaal leren in het volwassenenonderwijs. Toch voorzien we de mogelijkheid van het verweven van socialezekerheidsrechten voor cursisten die wel voltijds ter beschikking zijn. In bijzonder voor degenen die geen rechten ontnemen aan een ander statuut is dit een faire keuze. Het zorgt enerzijds voor gelijkberechtiging van cursisten in het volwassenenonderwijs met leerlingen in het secundair onderwijs. Anderzijds kan het een push zijn voor de centra om in het kader van levenslang leren, upskilling en reskilling, intensieve beroepskwalificerende duale opleidingen met een groot aandeel werkplekcomponent aan te bieden.

De cursist met een overeenkomst van duale opleiding statuut wordt zowel voor de opleiding in het cvo als op de werkplek vergoed. De overeenkomst omvat zowel de werkplekcomponent als de onderwijsinstellingscomponent. Dit is een vereiste van het statuut 'leerling in alternerende opleiding' (zie artikel 9). De leervergoeding is bijgevolg hoger dan bij de overeenkomst van duale opleiding omdat zij beide componenten dekt. Dit wordt gerechtvaardigd vanuit de intensiteit van het traject bij de werkgever waardoor de competentieverwerving sneller verloopt.

De breuklijn tussen de overeenkomsten dient dus op individueel niveau bepaald te worden. Dit in tegenstelling tot het secundair onderwijs waar het soort overeenkomst niet afhangt van het individu, maar van de gekozen duale opleiding (in de standaardtrajecten wordt bepaald of er al dan niet sprake kan zijn van gemiddeld 20 uur per week op de werkplek en dus een overeenkomst alternerende opleiding).

Het ontwerpdecreet voorziet eveneens de mogelijkheid dat cursisten een overeenkomst sluiten met ondernemingen die gevestigd zijn buiten het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad indien er geen passende onderneming gevonden wordt binnen de Vlaamse Gemeenschap. Voor deze overeenkomst geldt de aldaar toepasselijke regelgeving. Cursisten moeten echter de kans krijgen om de werkplekcomponent van hun duale opleiding buiten het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad in te vullen. Dat kan zowel zijn in een andere gemeenschap als in het buitenland. Hiervoor zal met een onderneming die erkend is door de aldaar bevoegde instantie een type overeenkomst worden gesloten dat daar wordt gebruikt voor een gelijkwaardig opleidingssysteem van alternerend leren en werken. Het Departement Werk en Sociale Economie zal oordelen over de gelijkwaardigheid van een opleidingssysteem van alternerend leren en werken buiten het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, na advies van het Departement Onderwijs en Vorming, en kan een samenwerkingsovereenkomst sluiten met de aldaar bevoegde instantie. De

overeenkomst is steeds een tripartite overeenkomst en vereist aldus het akkoord van zowel het cvo, de cursist en de onderneming.

Artikel 4. Dit artikel regelt welke partijen een overeenkomst kunnen sluiten. De overeenkomst van duale opleiding en de overeenkomst duale opleiding statuut zijn tripartite overeenkomsten. De deeltijdse arbeidsovereenkomst is een bipartite overeenkomst. Zowel aan de cursist, de onderneming als de opleidingsverstrekker worden voorwaarden opgelegd.

De onderneming moet erkend zijn. Dit houdt in dat zij aan een aantal voorwaarden moet voldoen om de kwaliteit van de werkplek te garanderen (zie verder artikel 8).

Het decreet voorziet eveneens de mogelijkheid dat overeenkomsten worden afgesloten met ondernemingen die gevestigd zijn buiten het Nederlandse taalgebied en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, mits zij erkend zijn als werkplek door de bevoegde instantie van de betrokken regio/land (zie hiervoor de toelichting bij artikel 3).

Artikel 5. Met het oog op een uniforme werking zal de Vlaamse Regering een modelovereenkomst ontwerpen zowel voor de overeenkomst van duale opleiding als voor de overeenkomst duale opleiding statuut.

Artikel 6. De overeenkomst is van bepaalde duur. De cursist kan zijn werkplekcomponent bij meerdere ondernemingen realiseren, evenwel na elkaar. Twee overeenkomsten met twee verschillende ondernemingen terzelfdertijd zijn bv. niet mogelijk. De duur van alle opeenvolgende overeenkomsten met verschillende ondernemingen mag niet langer bedragen dan de duur van het leertraject zoals bepaald in het opleidingsplan.

Artikel 7. Het is de onderneming toegelaten om de cursist een deel van de opleiding aan te leren in een andere erkende onderneming. Dit op voorwaarde dat er een samenwerkingsovereenkomst is tussen de ondernemingen die voldoet aan de afspraken met het sectoraal partnerschap, of bij afwezigheid het Vlaams Partnerschap Duaal Leren, en deze op de hoogte gesteld wordt van de samenwerkingsovereenkomst.

Artikel 8. Dit artikel regelt de erkenningsvoorwaarden voor de onderneming. Er wordt een uniforme procedure vastgelegd. Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren krijgt de bevoegdheid om de ondernemingen te erkennen maar in de feiten zal dit ofwel gedelegeerd worden naar de sectorale partnerschappen ofwel naar het Departement Werk en Sociale Economie voor sectoren zonder sectoraal partnerschap. Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren kan in specifieke gevallen afwijken van de erkenningsvoorwaarden (leeftijd mentor, vereiste praktijkervaring, niet-relevante veroordelingen).

De termijn voor de erkenning bedraagt 14 dagen. Het gaat om een maximumtermijn.

Om erkend te kunnen worden, moet de onderneming aan een aantal voorwaarden voldoen zowel op het niveau van de onderneming als op het niveau van de mentor. De onderneming moet over de nodige uitrusting beschikken om de opleiding mogelijk te maken, ze moet een mentor aanduiden die de opleiding verstrekt, en ze mag geen veroordelingen hebben opgelopen die van die aard zijn dat de onderneming geen goede leeromgeving kan waarborgen (bv arbeidsrechtelijke veroordelingen, RSZ-veroordelingen). De vereiste van financiële draagkracht is ingegeven met het oog op stabiliteit en continuering van de onderneming zodat de cursist zijn opleiding in deze onderneming kan voleindigen (bv. solvabiliteit, economische leefbaarheid).

Aan de mentor worden voorwaarden inzake gedrag, leeftijd en beroepservaring gesteld. Het volgen van een mentoropleiding is eveneens een erkenningsvoorwaarde. Er is een afwijking voorzien op de leeftijdsvoorwaarde van de mentor indien deze bepaalde bewijzen van bijzondere bekwaamheid inzake het beroep kan voorleggen. Hieronder vallen zowel studiebewijzen uitgereikt door reguliere onderwijsinstellingen als ook bewijzen van elders verworven competenties of kwalificaties. Dit zijn minimale vereisten omwille van de kwaliteitsborging. De Vlaamse Regering zal bijkomende voorwaarden opleggen, zoals de inhoud van de mentoropleiding.

De erkenning moet worden aangevraagd voor alle opleidingen en voor alle vestigingen waar de onderneming een cursist wil opleiden.

De erkenning wordt verleend voor een duur van 5 jaar. Als echter zou blijken dat niet meer voldaan wordt aan de erkenningsvoorwaarden of de onderneming haar verplichtingen niet naleeft, kan de erkenning worden opgeheven.

Tegen de niet-erkenning of opheffing van erkenning van een onderneming kan beroep worden ingediend bij het Vlaams Partnerschap Duaal Leren volgens een door de Vlaamse Regering te bepalen procedure.

Bij verregaande inbreuken op haar verplichtingen kan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren de onderneming uitsluiten van het recht om een overeenkomst tot uitvoering van een duale opleiding (overeenkomst duale opleiding, overeenkomst duale opleiding statuut of deeltijdse arbeidsovereenkomst) te sluiten. Hiertegen is beroep mogelijk volgens de procedure die de Vlaamse Regering vastlegt.

Hoofdstuk 3. De overeenkomst

Dit hoofdstuk is van toepassing op de overeenkomst duale opleiding en de overeenkomst duale opleiding statuut.

Afdeling 1. Kenmerken van de overeenkomst

Artikel 9. De overeenkomst omvat zowel de werkplekcomponent als de onderwijsinstellingscomponent.

Voor de berekening van de arbeidstijd telt een lesuur mee voor 60 minuten. Als een cursist per week bv. 15 lestijden volgt in een cvo en 23 uur werkplekcomponent, heeft hij een overeenkomst van 38 uur. Het feit dat de overeenkomst zowel de werkplekcomponent als de onderwijsinstellingscomponent omvat, versterkt het concept van de duale opleiding als een geheel van 2 onlosmakelijk verbonden delen. De onderneming/mentor moet niet alleen instaan voor de opleiding in de onderneming, maar moet ook de cursist in staat stellen om de onderwijsinstellingscomponent te volgen. Hetzelfde geldt voor het cvo dat ook dient te waken over de werkplekcomponent. De afstemming is dus ook contractueel verankerd (en zo nodig afdwingbaar).

Met de overeenkomst duale opleiding statuut bouwt de cursist ook rechten op op basis van de onderwijsinstellingscomponent (bv. betaalde vakantie en ziekte) en wordt de onderwijsinstellingscomponent gedekt door de arbeidsongevallenverzekering van de onderneming.

Artikel 10. De overeenkomst moet een aantal vermeldingen bevatten. Dit stemt overeen met het advies nr. 1770 van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven. In de overeenkomst zal ook de plaats van de uitvoering van de

opleiding op de werkplek vermeld worden; hiermee wordt de vestigingseenheid bedoeld.

Afdeling 2. Verbintenissen, rechten en plichten van de partijen

Artikel 11. tot en met 13. Deze artikelen bepalen de verbintenissen, rechten en plichten van de verschillende partijen. Hierbij is ook rekening gehouden met het voormelde advies nr. 1770 van de Nationale Arbeidsraad en de Centrale raad voor het Bedrijfsleven voor wat de onderneming en de cursist betreft.

Aangezien de overeenkomst een tripartite overeenkomst is, worden ook voorwaarden opgelegd aan het cvo.

De overheid wil een volledig beeld krijgen van het totaal aantal overeenkomsten (per opleiding), het aandeel van vrouwen en mannen in duale opleidingen, en andere relevante gegevens. Dit o.a. om in de invulling van kwalitatieve werkplekken te voorzien, de sectorale partnerschappen te ondersteunen en een incentivebeleid en andere mogelijke beleidsmaatregelen uit te voeren. Daarom moet het cvo van elke overeenkomst een exemplaar bezorgen aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

Artikel 14. De overeenkomst kenmerkt zich door een gezagsverhouding tussen de onderneming en de cursist en wordt voor verschillende regelgevingen (bv. arbeidswet, welzijnswetgeving, feestdagenwet, loonbeschermingswet, arbeidsongevallenverzekeringwet, ...) gelijkgesteld met een arbeidsovereenkomst. Het is evident dat de onderneming ook deze regelgevingen moet naleven.

Artikel 15. Om voor het opmaken van het uurrooster de maximale arbeidsduur te berekenen moet niet alleen rekening worden gehouden met de duur van de opleiding op de werkplek maar ook met de duur van de onderwijsinstellingscomponent in het cvo.

Artikel 16. De cursist is niet aansprakelijk voor de schade die hij bij de uitvoering van de overeenkomst aan zijn onderneming of derden berokkent behalve wanneer deze schade het gevolg is van bedrog, zware schuld of herhaalde lichte schuld.

Artikel 17. De cursist met een overeenkomst ter uitvoering van duale opleiding heeft recht op een minimale leervergoeding. De leervergoeding wordt per maand uitbetaald. De Vlaamse Regering zal de hoogte en de berekeningswijze van de leervergoeding bepalen. Hierbij wordt rekening gehouden met de leervergoeding in het secundair onderwijs en wordt deze op ongeveer hetzelfde niveau gehouden zodat er geen concurrentie optreedt tussen het secundair en het volwassenenonderwijs.

Voor een overeenkomst van duale opleiding is een leervergoeding verschuldigd voor de werkplekcomponent (een reële werkplek of een gesimuleerde werkplek buiten het cvo. Gesimuleerde werkplekken komen enkel in aanmerking voor zover ze eigen zijn aan de sector of de onderneming en ook door werknemers binnen een sector of onderneming gebruikt dienen te worden).

Voor een overeenkomst van duale opleiding conform aan het socialezekerheidsstatuut van leerling in het kader van een alternerende opleiding is een vergoeding verschuldigd zowel voor de werkplekcomponent als voor de onderwijsinstellingscomponent (inclusief gesimuleerd leren in een cvo). De lestijden van de onderwijsinstellingscomponent maken immers deel uit van de overeenkomst van duale opleiding statuut en worden als arbeidsuren beschouwd. Als een cursist deze lestijden niet presteert zal de onderneming voor deze uren dan ook geen leervergoeding verschuldigd zijn.

In beide overeenkomsten wordt het gesimuleerd leren vergoed, voor zover het gesimuleerd leren eigen is aan de sector of de onderneming en ook door werknemers binnen een sector of onderneming gebruikt dient te worden.

De leervergoeding valt onder het toepassingsgebied van de wet van 12 april 1965. Bij onrechtmatige beëindiging door een onderneming is deze een schadevergoeding verschuldigd aan de cursist.

De cursist kan geheel of gedeeltelijk afstand doen van de leervergoeding bij de overeenkomst van duale opleiding. We voorzien deze optie voor cursisten die door de leervergoeding hun rechten op andere vergoedingen beknót zouden zien. Deze mogelijkheid bestaat niet voor de cursist met een overeenkomst van duale opleiding conform aan het socialezekerheidsstatuut van leerling in het kader van een alternerende opleiding, aangezien deze overeenkomst een vergoeding vereist (conform voorwaarden statuut leerling in alternerende opleiding).

Afdeling 3. Schorsing van de overeenkomst

Artikel 18. tot en met 20. De overeenkomst zal in dezelfde gevallen worden geschorst als een arbeidsovereenkomst (bv. ziekte, tijdelijke werkloosheid, klein verlet, ...).

Bij een schorsing van de overeenkomst die langer dan 14 dagen duurt, moet de trajectbegeleider hiervan op de hoogte worden gebracht.

Afdeling 4. Beëindiging van de overeenkomst

Artikel 21. tot en met 25. De overeenkomst wordt op een analoge wijze beëindigd als een arbeidsovereenkomst.

Specifiek voor de overeenkomst ter uitvoering van een duale opleiding is echter dat deze een einde neemt als de cursist bij wijze van tuchtmaatregel definitief uitgesloten werd door het cvo. Daarnaast is na de eerste dertig dagen van uitvoering van de overeenkomst, eenzijdige beëindiging mogelijk na een verplichte bemiddelingsprocedure via de trajectbegeleider.

Opzegging is mogelijk tot en met de 30ste dag van de uitvoering van de overeenkomst van duale opleiding. Het einde van de opzegtermijn moet dus niet binnen de eerste 30 dagen van de uitvoering van de overeenkomst liggen.

Het cvo kan in een aantal gevallen de overeenkomst beëindigen. Het cvo kan daarbij aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren ook voorstellen om de erkenning van de onderneming op te heffen.

Diegene die de overeenkomst wil beëindigen dient tevens in te staan voor de aanlevering van het officieel bewijs van deze beëindiging.

Hoofdstuk 4. Toezicht

Artikel 26. De Afdeling Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie wordt belast met het toezicht op de uitvoering van het decreet en de uitvoeringsbesluiten ervan. Dit betreft onder meer de controle op de naleving van de bepalingen van de overeenkomst door ondernemingen.

Dit toezicht doet geen afbreuk aan het kwaliteitstoezicht waarvoor de onderwijsinspectie bevoegd is in het volwassenenonderwijs.

Hoofdstuk 5. Bepalingen over gegevensverwerking

Dit hoofdstuk bevat bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens en vermeldt meer bepaald de essentiële elementen van de verwerkingen, die opgenomen dienen te worden op grond van artikel 6.3, Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), samen gelezen met artikel 8 EVRM en artikel 22 van de Grondwet en om onzekerheid over de rechtmatigheid van de verwerkingen te vermijden.

De verwerking van persoonsgegevens in kader van dit decreet gebeurt op grond van artikel 6.1, c) en e) van de AVG.

De verwerkingsverantwoordelijken staan conform artikel 5.1, d), van de AVG in voor de juistheid en actualisering van de verwerkte gegevens. De betrokkene wordt geïnformeerd over de verwerking van zijn gegevens en de uitoefening van zijn rechten middels de privacyverklaring op de website.

Artikel 27. In artikel 27 worden de verwerkingsverantwoordelijken aangeduid en de doeleinden van de verwerkingen bepaald.

Artikel 28. Artikel 28 bevat de categorieën van de verwerkte persoonsgegevens en de uitwisseling van gegevens.

Artikel 29. In artikel 29 wordt de bewaartermijn van de verwerkte persoonsgegevens bepaald conform artikel 5.1, e), AVG.

Hoofdstuk 6. Wijzigingsbepalingen

Afdeling 1. Wijziging van het decreet van 30 april 2004 houdende sociaalrechtelijk toezicht

Artikel 30. Artikel 30 voegt dit decreet toe aan de lijst met regelgeving waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie bevoegd is.

Aangezien deze dienst ook de toezichtsbevoegdheid krijgt over duaal leren in het secundair onderwijs (cfr. art. 39) wordt via deze bepaling ook het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen toegevoegd aan die lijst.

Afdeling 2. Wijzigingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

Artikel 31. Er wordt een definitie voor 'duale opleiding' in het decreet betreffende het volwassenenonderwijs ingevoerd: "een beroepsopleiding van het secundair volwassenenonderwijs waarin cursisten de competenties die tot een beroepskwalificatie leiden, deels verwerven in het cvo als onderwijsinstellingscomponent en deels op de werkplek, vermeld in artikel 2, 13° van het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van duale opleidingen in het volwassenenonderwijs, als werkplekcomponent;".

In het volwassenenonderwijs worden alle beroepsopleidingen geactualiseerd op basis van een erkende beroepskwalificatie. Momenteel zijn nog niet alle beroepsopleidingen gebaseerd op een erkende beroepskwalificatie. De opleidingen die duaal ingericht zullen kunnen worden, moeten echter steeds gebaseerd zijn op een erkende beroepskwalificatie. Deze bepaling

- versterkt de afstemming tussen de werk- en onderwijsactoren die kenmerkend is voor duaal leren;

- zorgt ervoor dat er in alle trajecten van duale opleidingen – met of zonder Aanvullende Algemene Vorming - voldaan wordt aan het criterium van het European Framework for Quality and Effective Apprenticeships dat duaal leren naar een erkende kwalificatie moet leiden;
- stamt ook af van de ervaringen van de ESF-projecten met proeftuinen in het volwassenenonderwijs en van het secundair onderwijs die de meerwaarde aantoonde van de erkende beroepskwalificaties als basis voor duale opleidingen.

Het aantal duale opleidingen in het volwassenenonderwijs zal mee kunnen groeien met het almaar stijgend aantal beroepsopleidingen gebaseerd op een erkende beroepskwalificatie.

In een duale opleiding maakt het cvo afspraken met de onderneming(en) rond welke competenties de cursist in het cvo of op de werkplek(ken) zal verwerven. De cursist oefent de te behalen competenties op de werkplek niet louter in, maar verwerft ze daar ook.

Om de arbeidsmarktpositie van de cursist op lange termijn te versterken, zien het cvo en de onderneming erop toe dat de duale opleiding voldoende bedrijfsoverschrijdend ingevuld wordt. Bovendien is het belangrijk dat de cursist de opleiding kan voleindigen zodat groenpluk vermeden wordt.

De onderneming is mee verantwoordelijk voor de opleiding en het behalen van de leerdoelstellingen. De onderwijsinstelling blijft de eindverantwoordelijke voor het leertraject en de kwalificatie die dezelfde is als in een niet duale opleiding.

Artikel 32. De beroepssectoren beslissen samen met de pedagogische begeleidingsdiensten of een opleiding duaal ingericht kan worden en zo ja, wat het minimumaandeel van de werkplekcomponent is in de opleiding.

Centra beslissen autonoom of ze de duale en de niet duale variant van de opleiding naast elkaar aanbieden of slechts één ervan.

In het opleidingsprofiel wordt bepaald dat het aandeel van de werkplekcomponent in een opleiding minstens 50% van de lestijden moet bedragen als de opleiding duaal ingericht wordt. De Vlaamse Regering kan in uitzonderlijke gevallen en beargumenteerd afwijkingen toestaan voor dit minimumaandeel. Hierbij wordt erover gemaakt dat het aandeel van de werkplekcomponent voldoende groot blijft in de geest van duaal leren (bv. minstens 1/3 van de opleiding).

Indien de cursist vrijstellingen heeft voor bepaalde modules uit een duale opleiding of een verlengd of verkort traject volgt, wordt het minimumaandeel van de werkplekcomponent berekend op het totaal aantal lestijden van de opleiding zoals bepaald in het opleidingsprofiel. Ook in het geval van vrijstellingen en verkorte trajecten moet het uitgestippeld individueel traject van de cursist in een duale opleiding voldoen aan de decretaal vastgelegde criteria voor duaal leren in het volwassenenonderwijs. Zo moet elk individueel traject van een duale opleiding zowel een werkplekcomponent als een onderwijsinstellingscomponent bevatten.

Bovendien wordt er voorzien dat de Vlor voortaan enkel voor opleidingsprofielen die niet gebaseerd zijn op een erkende beroepskwalificatie advies moet leveren. Dit omdat de opleidingsprofielen gebaseerd zijn op erkende beroepskwalificaties die reeds vastgelegd zijn in de besluiten van de Vlaamse Regering die de beroepskwalificaties erkennen.

Artikel 33. De Onderwijsinspectie en het Departement Werk en Sociale Economie zullen samen het kwaliteitstoezicht uitvoeren voor de duale opleidingen. De

Onderwijsinspectie neemt de coördinerende rol op voor het geheel van het kwaliteitstoezicht en de onderwijsinstellingscomponent daarbinnen. De coördinatie van het toezicht op de werkplekcomponent binnen de duale opleiding ligt bij het Departement Werk en Sociale Economie. Een samenwerkingsovereenkomst tussen beide partijen zal deze samenwerking operationaliseren.

Artikel 34. Een duale opleiding moet door het cvo volledig aangeboden worden binnen drie opéénvolgende schooljaren. Deze redelijke begrenzing moet ertoe bijdragen dat de cursist, de onderneming en het cvo de voordelen van duaal leren ten volle kunnen oogsten.

Artikel 35. Het centrumreglement bepaalt in het kader van duaal leren dat de cursist zich naar alle mogelijke maatregelen moet schikken die het cvo neemt om de werkplekcomponent ononderbroken invulling te geven met inbegrip van het intakegesprek en de trajectbegeleiding.

Afdeling 3. Wijzigingen van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen

Artikel 36. Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen worden uitgebreid met leden van het volwassenenonderwijs en bevoegdheden in kader van de duale opleidingen in het volwassenenonderwijs. Dit vereist dat er een definitie van duale opleiding wordt toegevoegd aan het decreet tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen.

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren krijgt bijgevolg onderstaande bevoegdheden voor zowel het secundair onderwijs, als het volwassenenonderwijs:

- 1° een onderneming erkennen of een erkenning opheffen;
- 2° een onderneming uitsluiten;
- 3° de uitvoering van de overeenkomst tot uitvoering van een alternerende en duale opleiding wat betreft de opleiding op de werkplek controleren; (zie ook artikel 33)
- 4° een jaarlijks monitoringsrapport opmaken over de stand van zaken van duaal leren in Vlaanderen;
- 5° de nodige acties nemen om de ondernemingen te informeren over duaal leren in Vlaanderen;
- 6° ondernemingen ondersteunen en mobiliseren om het aanbod aan werkplekken kwantitatief en kwalitatief te versterken;
- 7° advies verlenen over materies die duaal leren aanbelangen.

De leden van het volwassenenonderwijs geven in het Vlaams Partnerschap Duaal Leren en de sectorale partnerschappen ter kennisgeving aan in welke cvo duale opleidingen zullen aangeboden worden.

Artikel 37. Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren krijgt bevoegdheden voor de werkplekcomponent in duaal leren voor zowel het secundair onderwijs als het volwassenenonderwijs. Vertegenwoordigers van het secundair onderwijs kunnen binnen het Vlaams Partnerschap Duaal Leren eveneens optreden als vertegenwoordiger voor het volwassenenonderwijs. Indien dit niet het geval is, wordt voor de betreffende geledingen een bijkomende vertegenwoordiger van het volwassenenonderwijs toegevoegd aan het Vlaams Partnerschap Duaal Leren.

De voorzitter heeft geen stemrecht. Voor materies die het secundair onderwijs betreffen stemmen enkel de vertegenwoordigers van het secundair onderwijs (inclusief sociale partners en administraties), voor materies die het volwassenenonderwijs betreffen stemmen enkel de vertegenwoordigers van het volwassenenonderwijs (inclusief sociale partners en administraties). Aangezien SYNTRUM geen bevoegdheid heeft voor het volwassenenonderwijs wordt hen geen stemrecht verleend voor het volwassenenonderwijs. Voor materies die zowel duaal

leren in het secundair onderwijs als het volwassenenonderwijs betreffen stemmen alle leden met uitzondering van de voorzitter.

Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren krijgt een bijkomende bevoegdheid betreffende de controle van de overeenkomsten tot de uitvoering van de duale opleiding.

Artikel 38. Het Vlaams Partnerschap Duaal Leren kan met wederzijds akkoord de samenwerkingsakkoorden met een bestaand sectoraal partnerschap aanpassen of samenwerkingsakkoorden met een nieuw sectoraal partnerschap sluiten om een delegatie van bevoegdheid voor het volwassenenonderwijs te verlenen aan het betreffende sectorale partnerschap. In dat geval worden vertegenwoordigers van het volwassenenonderwijs toegevoegd aan het betreffende sectorale partnerschap en wordt eenzelfde principe van stemrecht als in artikel 37 toegepast. Sectorale partnerschappen zijn evenwel niet verplicht bevoegdheden voor het volwassenenonderwijs op te nemen. Indien een sectoraal partnerschap de bevoegdheden (oa erkenning van ondernemingen) niet wenst op te nemen terwijl er duale opleidingen in het volwassenenonderwijs zijn voor de betreffende sector, dan is het Departement Werk en Sociale Economie bevoegd. Dit is ook het geval voor duale opleidingen waarvoor geen sectoraal partnerschap bestaat.

Parallel aan het secundair onderwijs hebben enkel de vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties in het sectoraal partnerschap stemrecht wat betreft de erkenning, opheffing en uitsluiting van ondernemingen en de controle op de uitvoering van overeenkomsten wat betreft de opleiding op de werkplek.

Artikel 39. Dit decreet creëert de opportuniteit om de toezichtbepaling voor duaal leren in het secundair onderwijs te aligneren met de toezichtbepaling voor duaal leren in het volwassenenonderwijs zoals geregeld in artikel 26. Deze formulering wordt ook gehanteerd in gelijklopende bepalingen in andere regelgevingen waarvoor de Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie bevoegd is.

Meer specifiek wordt in artikel 30 van het decreet van 10 juni 2016 tot regeling van bepaalde aspecten van alternerende opleidingen de toezichtbevoegdheid toegewezen aan Vlaamse Sociale Inspectie van het Departement Werk en Sociale Economie en wordt bepaald dat dit toezicht verloopt met toepassing van de bepalingen van het decreet houdende sociaalrechtelijk toezicht van 30 april 2004.

Hoofdstuk 7. Slotbepaling

Artikel 40. Dit artikel bevat de inwerkingtreedingsbepaling. Het voorliggende voorontwerp van decreet treedt in werking op 1 september 2022. De artikels rond het Vlaams Partnerschap Duaal leren en de sectorale partnerschappen, alsook het artikel dat de definitie van een duale opleiding invoegt in het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs, treden eerder in werking om reeds de nodige acties te kunnen ondernemen om ondernemingen te informeren, te ondersteunen en te mobiliseren om het aanbod aan werkplekken voor duaal leren in het volwassenenonderwijs kwantitatief en kwalitatief te versterken en ondernemingen te erkennen.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport,

Hilde CREVITS

De Vlaamse minister van Onderwijs,

Ben WEYTS